

Verslag Bijeenkomst PvdA Westerkwartier op 21 september Zuidhorn 'Betaalbare duurzaamheid'

Aanwezig : Ongeveer 25 deelnemers, een vijftal sprekers. Een geanimeerd gesprek met de zaal
Doel is ideeën te verzamelen voor ons verkiezingsprogramma, vaardig aan elkaar gepraat door Mark Veenstra.

Een verslag op hoofdlijnen.

Christian Zuidema, docent aan de RUG trapt af met een verhaal over een **energie-neutrale** toekomst.

Kern van dit verhaal is dat de energietransitie noodzakelijk is vanwege :

1. het opraken van fossiele grondstoffen,
2. klimaatverandering
3. geopolitieke redenen, namelijk de afhankelijkheid van Rusland en Saoedi-Arabië

Sinds 2001 werkt Nederland aan de transitie, maar ... ons land hoort bij de slechtst presterende landen in Europa. Een verzachtende omstandigheid is dat Nederland zo slecht presteert vanwege de grote bevolkingsdichtheid terwijl voor duurzame energie veel ruimte nodig is.

Alternatieve energie leidt tot grote ruimtelijke ingrepen, windmolens en zonnepanelen slurpen veel ruimte op. Dat leidt tot weerstand. Energieneutraliteit krijg je niet op een koopje, de vraag is wat is dat iedereen waard? Er zijn ook kansen.

Zuidema komt met acht condities voor de transitie

1. wek niet op wat je niet nodig hebt: gebruik energie veel efficiënter, bespaar dmv isolatie, restwarmte, gedrag, technologie
2. wees duurzaam in cocreatie van de bevolking. Creëer een dialoog.
3. Integreer duurzaamheid in het sociaal economische landschap. Ofwel: koppel de energie-opgave aan allerlei andere opgaven, zoals de wateropgave. In het Friese dorpje Pingjum is er draagvlak voor een dorpswindmolen omdat daarmee de school open kan blijven. Isolatie en zonnepanelen kunnen leiden tot lagere maandlasten.
4. Het motto '*Van en met iedereen*' verlangt dat er financiering wordt gevonden voor de lagere inkomens. Bijvoorbeeld overheidsgaranties voor de lagere inkomens. Modellen daarvoor worden al ontwikkeld.
5. Zorg ervoor dat nieuwe projecten energieneutraal gebouwd worden, zonder gasleidingen bijvoorbeeld. Bij nieuwbouw is het inbouwen van zonnepanelen bijvoorbeeld nog geen automatisme.
6. Let op het grote plaatje: de energievraag van huishoudens draagt maar voor een klein deel bij aan het totale verbruik; is maar klein deel van het probleem.
7. Denk in veranderingen, wees flexibel. Zie de razendsnelle verschuivingen op dit gebied.

8. Heb visie. Wat biedt juist het Westerkwartier kansen? Wat is er specifiek voor deze gemeente? Is dat de ruimte langs de A7? Wat is hier mogelijk?

Erik Veldwiesch, Gebiedscoöperatie Westerkwartier

De Gebiedscoöperatie in Westerkwartier is een onderneming met een winstoogmerk, waarvan de essentie is dat ze intersectorale cocreatie zoekt, dat wil zeggen samenwerking tussen allerlei soorten ondernemingen in het Westerkwartier. Een aantal grote, groene organisaties heeft de coöperatie in het leven geroepen, die groeit nu als kool. Daarbij betreft de coöperatie de Hanzehogeschool en de Rijksuniversiteit. De coöperatie streeft naar

1. verbinding , het elkaar leren kennen;
2. zelfbewustzijn in het Westerkwartier;
3. ontwikkelkracht;
4. veerkracht en innovatie.

De coöperatie Westerkwartier staat voor behoud van wat goed is en zwakke plekken verbeteren. Twee werkgroepen zijn: de werkgroep regiomarketing, waaraan 70 mensen in eerste instantie een bijdrage hebben geleverd en de werkgroep energie transitie.

Frank Pierie, Centrum Energie van de Hanzehogeschool

Pierie legt de nadruk op het belang van bewustwording. In de coöperatie Ten Boer werkt hij bijvoorbeeld met gepensioneerden, die wat willen met duurzaamheid. Ze leven erg waardevolle bijdragen. Maar, het opzetten van een coöperatie is ingewikkeld, er komt van alles op je af. Daarom verleent de Hanzehogeschool bijstand. Voorkom vrijwilligersmoeheid. Het opzetten van een zonnenveld van 10 hectare liep stuk op de regelgeving. Aan de realisatie van een zonnedak wordt nu sinds anderhalf jaar gewerkt. Maar het is ingewikkeld. Breng veel mensen in contact met duurzaamheid en creëer daarmee bewustwording.

Heel concreet, werk aan:

1. Motiveer mensen, spreek met hen en laat hen delen in winsten.
2. De Hanzehogeschool heeft een energiespel ontwikkeld.
3. Op het niveau van individuele huizen: spoor het lek in de energiehuishouding op; spoor energieslurpers op, dit zijn vaak gloeilampen

Aletta Zwart, Koninklijke Oosterhof Homan, wegenbouwbedrijf

Haar verhaal kwam er in het kort op neer dat haar organisatie een reeks producten heeft ontwikkeld op het terrein van energiebesparing, zoals vergistingsinstallatie, een robot voor het schoonmaken van schepen, zodat deze minder brandstof gebruiken; het bedrijf kiest steeds voor duurzame

oplossingen, maar stoot daarbij wel vaak op de grenzen van bijvoorbeeld trage beslissingen bij de overheid.

Jaap Hoeksema, Noorder lokaal Duurzaam

Noorder Lokaal Duurzaam is ontstaan uit Grunneger Power, 75 coöperaties in Noord Nederland doen mee aan het opwekken van lokale energie. Belangrijk is dat het zelf opwekken van energie en het zelf verspreiden van energie in de eigen regio ervoor zorgt dat het geld ook in de regio blijft. Het afnemen van energie van verre leveranciers is dus eigenlijk een *geldlek*.

<https://www.noordelijklokaalduurzaam.nl/>

Hoeksema wijst enthousiast op het voorbeeld van het Duitse plaatsje Saerbeck, waar in de *Klimakommune* strak en gedreven wordt gewerkt aan duurzame energie.

<http://www.klimakommune->

[saerbeck.de/city_info/webaccessibility/index.cfm?region_id=408&waid=315](http://www.klimakommune-saerbeck.de/city_info/webaccessibility/index.cfm?region_id=408&waid=315)

Hoeksema roept de PvdA op leiderschap te tonen.

Discussie

1. de overheid staat door het heffen van leges en het (niet) verstrekken van omgevingsvergunningen levensvatbare initiatieven soms in de weg.
2. Soms wordt de bevolking niet gekend in aanvragen voor SDE subsidies; dan ontbreekt het draagvlak.
3. De overheid moet faciliteren, Zuidhorn doet het goed, andere gemeenten niet.
4. Kleine gemeenten hebben niet altijd voldoende kennis in huis, grotere gemeenten vaker wel
 - a. Gemeente Groningen heeft bijvoorbeeld liefst zes à zeven mensen in dienst die zich hiermee bezighouden.
5. Het voorbeeld voor een snelle en doeltreffende opererende overheid is Ameland: daar is leiderschap getoond en is door gepakt.
6. Middag Humsterland - hier is onvoldoende draagvlak gezocht voor projecten, is hoofdzakelijk met Landbouworganisaties gesproken. Het meespraakproces is mislukt, waarbij mensen tegenover elkaar zijn komen te staan. Kijk goed naar de alternatieven van de bewoners. Oftewel: neem je bewoners serieus.
 - a. Pleidooi voor installatie van dakmolens, een nokgenerator, <https://www.installatieprofs.nl/nieuws/duurzame-energie/zonne-en-alternatieve-energie/ridgeblade-windgenerator-in-de-nok-van-het-dak> ('Aktie: de gemeente nokt voor een molen' ☺) , in het Engels ook wel 'ridgeblade' genoemd.
7. Hoeveel haast hebben we? Hebben we over vijf à 10 jaar, gelet op de stand van de technologische ontwikkeling, die windmolens, die het landschap verpesten, nog wel nodig? Er komt zoveel aan techniek aan. Reacties: nee, niet uitstellen, want wat de klimaatcrisis gaat betekenen wordt enorm onderschat; wachten op nog betere techniek is een risico; van uitstel kan afstel komen; vernieuwing komt door reeksen vernieuwingen, stapsgewijs.
8. Hoe maken we duurzaamheid betaalbaar? Wat is de killer applicatie?

- a. Antwoord: besparen en bezuinigen biedt enorm veel mogelijkheden voor lagere kosten. Het is mogelijk tot 70 procent te sparen.
- b. Combineer de investeringen in duurzame energie met andere systematische veranderingen, bijvoorbeeld nieuwbouw in het kader van de aardbevingen of, in relatie tot andere 'systeemveranderingen' rond water, bouw, huisvesting, nutsvoorzieningen e.d.
- c. doe iets wat mensen *concreet* raakt,
 - i. honoreer hun materiële motief – biedt *duurzaamheidsleningen*
 - ii. houdt het praktisch – stel *energiescanners* beschikbaar;; kom met *ledlampen* en *energiescans*; kom met een 'groen moet je doen pakket'.
- d. Betreft de kinderen erbij op scholen, kinderen nemen zulke onderwerpen mee naar huis; ze zijn bovendien de burgers van de toekomst.
- e. Koester je pioniers, de mensen die voorop lopen.
- f. Doe aan educatie en aan voorlichting